

ФОРМУВАННЯ ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ ПІДРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливість інноваційної діяльності для стабільного економічного розвитку та державного регулювання цього процесу сьогодні визнається не тільки в розвинених країнах, але й у більшості держав світу. Тому наявність готовності до інноваційної діяльності сучасних кадрів є одним із вирішальних факторів успіху підприємства, галузі, регіону, держави і суспільства в цілому.

Використання інноваційних освітніх технологій викликане існуванням суперечностей між:

- об'єктивною потребою в розширенні профілю підготовки вчителів, формування у них готовності до вирішення широкого кола інноваційних завдань та існуючою традиційною системою навчання;

- необхідністю формування у студентів професійно важливих для інноваційної діяльності якостей і недостатньою розробкою теоретичних підходів до проектування відповідних педагогічних систем;

- необхідністю розвитку у студентів професійно важливих якостей педагога як суб'єкта інноваційної діяльності і спрямованістю традиційної освіти педагога лише на формування професійної компетентності, що розуміється як система професійних знань, умінь і навичок.

Інноваційне навчання орієнтоване на створення умов для підготовки особистості до життя в суспільстві швидкоплинних змін, до невизначеного майбутнього за рахунок розвитку здібностей до творчості, до різноманітних форм мислення, до співпраці з іншими людьми. Специфіку інноваційного навчання визначають його відкритість, передбачення результатів на основі постійної переоцінки цінностей, здатності до спільних дій у нових ситуаціях.

З поняттями «інновація» і «інноваційна діяльність» зустрічаємося в працях Ю. В. Громико, В. С. Лазарева, Б. П. Мартиросяна, А. І. Пригожина, Г. І. Герасимова, Л. В. Илюхиної та ін

В. С. Лазарєв і Б. П. Мартиросян під інноваційною діяльністю школи розуміють цілеспрямоване введення новин (нововведень) в педагогічну систему з метою підвищення якості освіти. Суб'єктом інноваційної діяльності вчені розглядають педагогічний колектив або групу педагогів школи, що займаються впровадженням нововведення. Змістом інноваційної діяльності є перетворення педагогічної системи школи з допомогою впровадження нововведень. Призначенням інноваційної діяльності стає виявлення необхідності змін педагогічної системи школи, пошук та ефективне використання існуючих можливостей для їх реалізації [3, с. 17].

На основі узагальнення розглянутих підходів до визначення «інноваційна діяльність» робимо висновок про те, що інноваційна педагогічна діяльність в освіті характеризується як мінімум розробкою і впровадженням принципово нових образів змісту й технологій навчання, наявністю носіїв, які цю діяльність забезпечують і здійснюють.

Реалізацію нових концептуальних підстав, які потребують вирішення цілої низки проблем, що дісталися освітній системі «у спадок», Г. Ксензова вбачає у:

- переорієнтації вчителів з навчально-дисциплінарної на особистісну модель взаємодії з учнями;
- підготовці педагогів до послідовного виключення примусу в навчанні, включенні внутрішніх активізаторів діяльності [там само].

Завдання педагога полягає у створенні такого навчального середовища, за якого б переважна частина учнів вчилися на рівні пізнавальних інтересів, що зростають, і лише для деяких учнів із-за необхідності використовувати стимули.

Щоб виключити жорсткість зовнішніх вимог на психологічному рівні необхідно забезпечити свободу у виборі засобів, форм і методів навчання як з боку педагога, так і з боку дітей, а також створити атмосферу довіри, співробітництва, взаємодопомоги. Необхідно змінити систему оцінювання навчально-пізнавальної діяльності учнів і діяльності вчителів.

Значний потенціал для розв'язання цих завдань має навчання через спілкування учасників навчального процесу (інтерактивне навчання).

За умов інтерактивного навчання складається сприятлива ситуація для:

- активного включення кожного учня в пошукову навчально-пізнавальну діяльність, організовану на основі внутрішньої мотивації;
- організації спільної діяльності, партнерських стосунків вчителя й учнів;
- включення дітей в педагогічно доцільні виховні взаємини у процесі навчальної діяльності;
- забезпечення діалогічного спілкування не лише між учителем і учнями, але і між учнями у процесі оволодіння новими знаннями.

Таке спілкування нами розглядається як прийом навчання, як найбільш сприятлива форма стосунків суб'єктів навчального процесу, як універсальна характеристика педагогічної ситуації, що обумовлює особистий розвиток індивіда. Це вимагає створення специфічного соціокультурного середовища, в умовах якого особистість, на основі перегляду попередніх поглядів, свідомо приймає новий досвід.

Інтерактивне навчання сприяє створенню особистісно орієнтованої ситуації, яка спрямована на актуалізацію особистих функцій учнів, на накопичення ними досвіду реалізації ціннісного вибору, критичного сприйняття, рефлексії, творчого вирішення проблем та ін.

Спілкуючись, особистість самостійно визначає свою роль серед інших людей і подій. Вона знаходить підтвердження своєї цінності і, як наслідок, у неї народжується бажання стати ще краще. Тому, взаємодія учасників навчального процесу лежить в контексті особистісних цілей, інтересів, сутності співрозмовників. Отже, інтерактивне навчання ніколи не зводиться тільки до засвоєння предмета, воно має й суттєвий виховний потенціал.

Спільна діяльність, співпраця, передбачає розподіл ролей. Взаємодія учнів у цьому випадку відбувається у вигляді деякої життєвої ситуації, як спосіб життя учня й колективу. Вона виступає також як своєрідна технологія

засвоєння емоційно-ціннісного досвіду, досвіду сутнісно-пошукової діяльності в процесі навчально-пізнавальної роботи.

Учень сьогодні повинен бути не тільки ерудованим, але й гнучким, могли відбирати, переробляти інформацію адекватно до конкретної ситуації. Засвоюючи навчальну інформацію в умовах інтеракції з того чи іншого предмета, він вчиться перемагати труднощі у виборі життєвих пріоритетів, ідеалів, партнерів, способу поведінки, у формулюванні висновків «для себе» з власного досвіду. Навчаючись спілкуванню, учні вчаться вчитися, компенсувати власне невміння з допомогою інших людей: вчителя, однокласників, батьків. У процесі спільної діяльності формуються в них такі якості, як доброзичливість, взаємодопомога, добросердечність, навички самоконтролю, розвивається учнівське самоврядування. Зростаюча людина поступово вчиться контролювати свою поведінку, формулювати й розв'язувати складні задачі, знаходити шлях їх розв'язування, тобто ставати суб'єктом навчання, а потім і власного життя.

Список використаних джерел

1. Ксензова Г. Ю. Перспективные школьные технологии: Учебно-методическое пособие / Г. Ю. Ксензова. — М.: Педагогическое общество России, 2000. — 224 с.